

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

**ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

НАЦІОНАЛЬНИЙ ПРИРОДНИЙ ПАРК «СИНЕВИР»

**ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ ВІННИЦЬКА
ОБЛАСНА АСОЦІАЦІЯ ФАРМАЦЕВТІВ
«СUM DEO (З БОГОМ)»**

Національний природний
парк Синевир

«Українська фармація - вчора, сьогодні, завтра»

Матеріали

**V всеукраїнської науково-практичної
конференції з міжнародною участю
(с. Синевірська поляна, 7 – 8 жовтня
2024р.).**

с. Синевірська поляна, 7-8 жовтня 2024 р.

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ У ФАРМАЦІЇ

Ткаченко Н.О., Мисюра С.С.

Запорізький державний медико-фармацевтичний університет, м.
Запоріжжя, Україна

Реферат. У роботі за допомогою контент-аналізу було визначено основні проблеми інформаційно-безпекового середовища процесу надання фармацевтичної допомоги. На підставі експертного оцінювання фармацевтами науковцями та практиками визначили якість медико-фармацевтичної інформації, яку отримують споживачі ліків з різних джерел.

Ключові слова: фармацевтична інформація, інформаційна безпека, безпека пацієнтів

Abstract. In this work, using content analysis, the main problems of the information-safe environment of the process of providing pharmaceutical care were identified. Based on the expert assessment by pharmacists (scientists and practitioners), the quality of medical and pharmaceutical information received by consumers of drugs from various sources was determined.

Keywords: pharmaceutical information, information safety, patient safety

Питання інформаційної безпеки актуальні для будь-якої сфери. А враховуючи безпосередню дотичність фармації до життя людини через підтримку на певному рівні її здоров'я, дане питання заслуговує особливої уваги.

Сьогодні злагоджену роботу мультидисциплінарних команд фахівців охорони здоров'я [1, 2] важко уявити без спеціальної медико-фармацевтичної інформації, а фармацевтичний інформаційний супровід медикаментозної терапії у взаємодії «лікар – фармацевт – пацієнт» – одна із обов'язкових компетентностей сучасного фармацевта [3] під час надання фармацевтичної допомоги (ФД).

Мета роботи - визначити основні проблеми інформаційно-безпекового середовища (ІБС) процесу надання фармацевтичної допомоги та оцінити якість медико-фармацевтичної інформації, яку отримують споживачі ліків з різних джерел, таких як соціальні мережі, спеціалізовані мобільні додатки тощо.

Матеріали та методи дослідження. У роботі використано контент-аналіз, метод експертного оцінювання, порівняння, узагальнення. Матеріалом слугували наукові праці та нормативно-правові документи з питань ІБС. Опитування експертів відбувалося в онлайн-форматі за допомогою розробленої анкети (Google форми).

Результати і обговорення. Дослідження проводили у декілька етапів. Першим кроком був контент-аналіз інформаційних джерел та законодавчо-правових актів з досліджуваного питання, результатом якого стало визначення декількох проблемних безпекових блоків. На другому етапі – проведено метоетнографічний аналіз поняття «інформаційна безпека фармації». Встановлено мізерну кількість наукових праць, в яких була спроба надати визначення даного терміну, що спонукало сформулювати власне авторське трактування. Третій етап дослідження полягав в експертному оцінюванні якості медико-фармацевтичної інформації, яка формує супровід пацієнта при наданні ФД. Для формування груп експертів (науковці-фармацевти, фармацевти-практики) використали формальний метод «сніжного кому». Фахівці-експерти оцінювали інформацію, яка є у відкритому доступі через соціальні мережі (Facebook, Instagram тощо), ЗМІ (телебачення), інтернет-ЗМІ й інформаційні сайти, канали і групи в месенжерах, спеціалізовані мобільні додатки (iPharmacy, Дозування ліків, Tabletki.ua тощо), за 5-ти бальною шкалою по 9

критеріям – репрезентативність, змістовність, повнота, доступність, актуальність, своєчасність, точність, достовірність, стійкість (сталість змісту), цінність.

Фармацевтичну інформацію, яку пацієнти отримують через соціальні мережі (Facebook, Instagram та ін.), найвищим балом – 4,0, науковці оцінили «доступність», а найнижчий бал «3,0» отримав показник «достовірність». Фармацевти-практики найвищу оцінку 3,8 балів надали «актуальності», а найнижчу – «точності» - 2,9.

Відносно інформації, яку пацієнти отримують через спеціалізовані мобільні додатки (iPharmacy, Дозування ліків, Tabletki.ua та ін.), у найвищий бал – 4,0, науковці оцінили також «доступність», а найнижчий бал «2,95» отримали показники «повнота» і «точність». Фармацевти-практики найвище оцінили «актуальність» у 4,1; найнижче у 3,7 балів - «точність» і «сталість». При порівнянні трьох джерел (ЗМІ (телебачення), інтернет-ЗМІ й інформаційні сайти, канали і групи в месенжерах) фармацевтичної інформації за означеними дев'ятьма критеріями, лідерство отримала група «інтернет-ЗМІ та інформаційні сайти». На останньому етапі було проведено визначення ризиків у ІБС фармації групою експертів – науковців (професорсько-викладацький склад ЗВО фармацевтичного спрямування, які задіяні у викладанні дисциплін управлінсько-організаційного блоку, мають науковий ступінь та стаж роботи). Так найбільший відсоток «голосів» експерти відали проблемам, що пов'язані з: «відставанням» системи підготовки фармацевтичних фахівців від реальних потреб – 73%, відсутністю уніфікованих механізмів стандартизації, оцінки та моніторингу за веб-ресурсами, застосунками, сучасних гаджетів у межах системи e-Health та поза нею – 70%, нестачею якісних динамічних телекомунікаційних мереж (систем обміну інформацією) у тріаді «лікар-фармацевт-пацієнт» - 67%, питаннями конфіденційності інформації, у т.ч. кіберзахисту – 67%.

Висновки. Отримані результати дають підстави для проєктування моделі формування ІБС під час надання ФД у комплексній взаємодії «лікар – фармацевт – пацієнт - держава (суспільство)».

Список посилань.

1. Resolution: *Framework for action on the health and care workforce in the WHO European Region 2023–2030*. URL : <https://www.who.int/europe/publications/i/item/EUR-RC73-R1>
2. Resolution CM/Res(2020)3 on the implementation of pharmaceutical care for the benefit of patients and health services (Adopted by the Committee of Ministers on 11 March 2020 at the 1370th meeting of the Ministers' Deputies). URL : <https://search.coe.int/cm?i=09000016809cdf26>
3. **Професійний стандарт «Фармацевт»**
https://register.nqa.gov.ua/uploads/0/492-do_nakazu_02_23_profstandart_farmacevt.pdf

<i>Назаркіна В. М., Сліпцова Н. А.</i> Удосконалення фармацевтичної допомоги пацієнтам з бульозним епідермолізом: результати опитування пацієнтів	91
<i>Олійник С.В., Ковальов В.В., Ковальова Т.М., Вишневська Л.І., Бобрицька Л. О.</i> Актуальні питання виробництва та контролю якості гомеопатичних лікарських засобів	101
<i>Рибак Н. В., Боднар Л. А., Вишневська Л. І.</i> Перспективи розроблення протизапальних препаратів для місцевого застосування з тіснофлогіном	106
<i>Рубан О.А. Місан Б.С. Невлюдов І. ІІІ.</i> Використання технологій 3D-друку у фармації та медицині	110
<i>Семенів Д. В. Дзюбенко А.Р., Сбехат Ж.Н, Тарасова А.В.</i> Рідкісна рослинна сировина вітекс священний у Державній Фармакопеї України та довідниках. Використання та клінічні дослідження. Vitex agnus-castus у лікуванні циклічної масталгії	115
<i>Слюсарев О.А., Ракиша-Слюсарева О.А., Коваленко П.Г.</i> Підвищення ефективності викладання освітнього компоненту «Мікробіологія з основами імунології» для студентів фармацевтичних факультетів	131
<i>Сур С.В.</i> Належна регуляторна практика і нові регуляторні вимоги Закону «Про лікарських засоби» 2022 р.	140
<i>Ткаченко Н.О., Мисюра С.С.</i> Проблемні питання інформаційної безпеки у фармації	146
<i>Федоровська М.І., Чмух С.С.</i> Характеристика складу мазі для нашкірного застосування при підошовному ксерозі	150
<i>Федяк І.О.І, Волошенюк Т.В.</i> Анкетування військовослужбовців як один із методів розробки шляхів удосконалення для них фармацевтичної допомоги	154
<i>Хворост О. П., Марчишин С. М., Карпюк У. В., Федченкова Ю. А.</i>	166